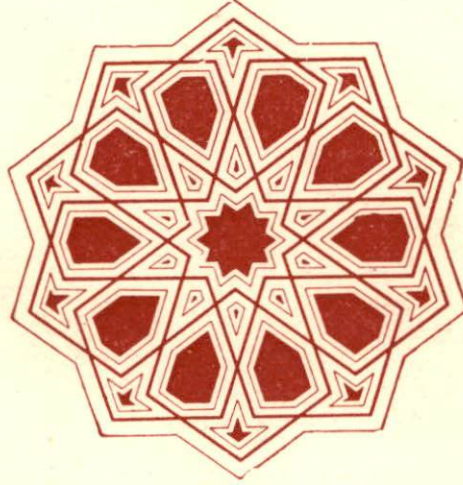

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

I-II
1954

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA

1 9 5 4

Şihri Polon Bağısı

Yıl: 1954

Cilt : 3, Sayı: I-II

İLÂHIYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHIYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

I-II
1954

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ—ANKARA

1 9 5 4

İ Ç İ N D E K İ L E R

KÜRKCÜOĞLU, KEMAL EDİB : <i>Lâmiyye-i Kelâmiyye</i>	1
ATEŞ, PROF. AHMED : <i>Gazâlî'nin "Batınîlerin Belini Kıran Deliller"i. Kitâb Kavâşım al-Bâtînîya</i>	23
YURDAYDIN, DR. HÜSEYİN GAZİ : <i>Türk Sanatının Varlığını İnkâr Eden Batılı Sanat Tarihçileri</i>	55
DOĞAN, LÜTFİ (Çev.) : <i>İbni Fadlan Seyahatnamesi</i>	59
ÜLKEN, PROF. HİLMİ ZİYA : <i>Remzi Oğuz Arık</i>	81
KARAMAĞARALI, HALÛK : <i>Prof. Remzi Oğuz Arık'ın Eserleri</i>	83
ÜLKEN, PROF. HİLMİ ZİYA : <i>Yusuf Ziya Yörükân</i>	89
KUTLUAY, YAŞAR : <i>Yusuf Ziya Yörükân'ın Makaleleri</i>	93
YETKİN, PROF. SUUT KEMAL : <i>Milletlerarası V. Sanat Tenkidçileri Kongresi</i>	97
 BİBLİYOGRAFYA :	
Louis Bréhier, <i>Vie et mort de Byzance</i> (Doç. Dr. Neşet Çağatay).....	101
Fehmi Ethem Karatay, <i>İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Arapça Basmalar Alfabetik Kataloğu</i> (A. Ateş).....	104
Dâ'î al-Ğâzî 'Alî b. Hanzâla al-Vadâ'î, <i>Kitab simt al-ğaka'ik (fi 'ağa'id al-Ismâ'iliye)</i> (A. Ateş)	105
Emmy Wellesz, <i>Akbar's Religious Thought Reflected in Mogul Painting</i> (Dr. Hüseyin Gazi Yurdaydın).....	106
Dergimiz Hakkında Aldığımız Mektuplardan Bazıları	108

Fehmi Ethem Karatay, *İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Arapça Basmalar Alfabetik Kataloğu*, fasikül I, Abbādī — Husayn b. 'Abd-Allāh, İstanbul, 1951; fasikül II, Husayn b. 'Abd Allāh — Son, İstanbul, 1953 (İstanbul Üniversitesi yayınlarından, nr. 501).

Bir müddet evvel, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nin *Farsça basmalar kataloğu* (İstanbul, 1949) ile aynı kütüphanenin *Arapça yazmalar kataloğu* (c. I, fasikül I, *Kur'ân'lar ve Kur'ânî ilimler*, İstanbul 1951)'nu neşretmiş olan adı geçen kütüphanenin eski muhterem müdürünün bu son eseri aynı kütüphanedeki arapça basma eserlerin kataloğudur. Arapça basılmış eserler için şimdiye kadar elimizde muhtelif kütüphanelerin basma eserler katalogları ile beraber Sakis'in *Mu'cam al-maṭbū'ât al-'arabîya va 'l-mu'arraba* (Kahire, 1928 ve ilâve fasikülleri) bulunmata idi. Bu son eser, 1919 senesine kadar, şarkta ve garpte neşredilmiş olan eserleri ihtiva eden muazzam ve mükemmel bir bibliyografyadır. Bunlara Dâr al-Kutub al-Miṣriyya'nın arada sırada neşrettiği *Fihrist*'leri yeni ilâveleri bir dereceye kadar gösteriyordu. Kahire'deki Fransız Arkeoloji Enstitüsü'nün ilk kısmını neşrettiği (M. Anawati et Ch. Kuentz, *Bibliographie des ouvrages arabes imprimés en Egypte en 1942, 1943 et, 1944*, Le Caire, 1949 "*Bibliographie arabe dirigée par Ch. Kuentz*") ve diğerlerinin de va'dedildiği gibi birinciyi muntazaman takip edeceğini umduğumuz matbu eserler kataloğunu ilâve etmek lâzımdır. Nihayet, Beyrut'ta, galiba bilhassa yeni neşriyat için, daha umumî ve muhakemeli bir bibliyografya neşredileceği duyulmaktadır. Bu sahanın büyük ilim mecmualarının ekseriya hacımlarının yarısını veya üçtebirini yeni eserleri tanıtmaya hasrettiği düşünülürse, bu sahadaki bütün neşriyattan bir dereceye kadar haberdar olmanın mümkün olduğu görülür. Ancak bir eserin neşredilmiş olduğunu veya şu veya bu mevzudan bahsettiğini bilmek, onu okumuş, ondan istifade etmiş olmak değildir. İcabında bu eserlerin her zaman istifade edilecek bir kütüphanede mevcut olup olmadığını da bilmek lâzım gelir. İşte sayın F. Karatay'ın bu eseri, Türk okuyucularının, bilhassa İstanbul'da oturanların bu ihtiyacını mükemmelen karşılayacaktır. Her hangi arapça basma bir eser arayan, daha kütüphaneye gitmeden, onun orada mevcut olup olmadığını, mevcut ise hangi numara altında bulunduğunu bilecek, kütüphaneden rahatça ve kolaylıkla istifade edecektir.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Yıldız Sarayı Kütüphanesi ile Halis Efendi ve başkaları gibi büyük kitap ve ilim meraklılarının kütüphanelerinden meydana getirilmiş olduğu için, arapça eski basma eserler bakımından hemen hemen en zengin kütüphanelerden biri sayılabilir ve bu bakımlardan bir çok büyük kütüphaneler ile boy ölçüşebilir. Eskiden İstanbul'da basılmış olup, başka kütüphanelerde pek bulunmayan bir çok eserler yalnız İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunmaktadır. F. Karatay'ın eseri bu bakımdan da ayrıca mühim ve faydalıdır.

Sayın müellif, II. fasikülün başında basılmış olan kısa önsözünde, eserin tertibinde nasıl bir sıra gözetildiğini anlatmaktadır. Gerçekten bilhassa Arap müelliflerin bir kısmının künyesi ile, bir kısmının asıl adı ile, bir kısmının nisbetleri ile (meselâ Al-Gazâlî, al-Buhârî v.s.), bir kısmının ise (baba hatta dede) adları ile (meselâ İbn al-Muḳaffa', İbn al-Cavzî, İbn Ḳutayba v.s...) tanınmış olduğu mâlumdur. Arapça eserlerin müellif adlarına göre alfabe kataloğunu yapanların bundan dolayı büyük tereddüd ve güçlükler ile karşılaştığı bilinmektedir. F. Karatay, müellifleri asıl adlarına göre sıraya koymuş olmakla beraber, tanınmış adlar için de müracaat kayıtları yapmıştır. Böylece bu katalogda bir müellif tanınmış adı ile de kolayca bulunabilir. Bundan başka burada müelliflerin doğum, ölüm tarihleri, bunlar bilinmiyorsa yaşadıkları asırlar (milâdî olarak) gösterilmiştir.

Katalog, baştan s. 604'e kadar, bu tertib üzere, devam etmektedir. Bundan sonra yine alfabe sırasına konulmuş ve müellifleri gösterilmiş kitap adları gelir (s. 605—722). Bunu da seçme konu indeksi takip eder ki, burada alfabe sırasına konulmuş mevzulara (meselâ ahlâk, akaid ve kelâm, ansiklopedi, edebiyat, ed'îye ve havas, felsefe, fıkıh —türlü mezhepler.., hadis usulü, hadis kitapları... *Kur'ân*—mushafılar, yazılış, okunuş, tecvid, tetkik, tercemeler—) dâir eserleri kolayca bulmak mümkündür. Bu suretle bu katalog her hangi bir mevzu üzerinde çalışmak isteyenlere belli başlı eserleri gösteren iyi bir bibliyografya vazifesini de görebilecektir.

Elhasıl sayın F. Karatay'ın bu eseri, iddiasız görünüşüne rağmen, büyük bir sabır, dikkat ve emek sarfı ile meydana getirilmiş cidden faydalı ve kıymetli bir eserdir. Şimdi yaş haddini doldurarak, o kadar emek verdiği kütüphanesindeki vazifesinden ayrılmış olan F. Karatay, bu eseri gibi çok faydalı olacağı muhakkak olan eski yazı ile basılmış Türkçe eserlerin bir kataloğunu hazırlamaktadır. Kendisinin bu eserini de muvaffakiyetle tamamlamasını ve daha çok uzun müddet ilme hizmet etmekte devam etmesini candan temenni ederim.

A. ATEŞ